

SOL OYLAR ARTIŞ EĞİLİMİNDEDİR

Yürüyüş dergisine verilen demeç.

Yorum için asıl gerekli olan, AP ve CHP'nin toplam oyları ve oy artış oranları bu yazı yazılırken henüz bilinmiyor, oyların kentsel ve kırsal yörelere göre dağılımı da daha belli değil. Şimdilik bilinen, CHP oylarının AP oylarının önünde gittiğidir. CHP oylarında bir sıçrama değil sürekli temel bir eğilimin ifadesi olan düzenli bir artış var sanırım. AP kendi cephesinden oy kaydırarak durumunu düzeltmiş, ama 1970 öncesi düzeyine ulaşamamıştır.

MC partilerinin toplam oylarının da CHP oylarının gerisinde veya onunla başa-baş olduğu anlaşılmaktadır. 20 ilin kesin olmayan sonuçları MC'nin toplam oylarının dahi CHP oylarının gerisinde olduğunu göstermektedir.

CHP ve AP oylarının kaydettiği bu çeşit bir artış tablosu kanımca şunu gösteriyor: Oylar güncel, arızı denilebilecek olaylara, taktiklere göre değil, toplumsal yapıdaki gelişmelere göre bir seyir izliyor. Bir başka deyimle oyların verilmesini belirleyen, yüzeysel dalgalanmalar değil, derinlikte yatan toplumsal olgulardır. Bu nedenle AP'nin, bundan böyle ne kadar toparlansa 1970 öncesindeki oy oranına bir daha sahip olamayacağı, sağda eriyen partilerin bir kısım oylarını toplarken CHP tabanından oy kaldıramıyacağı ve giderek kendisinin oy kaybına uğrayacağı, CHP'nin oylarına ileride işçi sınıfı partisinin talip çıkacağı rahatlıkla ileri sürülebilir. Kitlelerin politik bilinci yükselmekte, kitleler sola kaymaktadır. Ve bu, geriye dönüşü olmayan bir gelişmedir. Bunun için sağdaki oylar azalmaya, soldaki oylar artmaya yöneliktir.

Sağdaki küçük partilerin eriyip oylarının AP'ye yönelmesi bir başka gerçeği daha doğrulamaktadır. Burjuvazi içindeki ayrışım ve sürtüşmeleri ve bunların partiler düzeyinde yansımasını fazla abartmamak gerekmektedir, işçi sınıfının politikasını ve taktiklerini saptarken, burjuvazinin iç çelişkileri ve sürtüşmeleri ne küçümsenip yokmuş gibi sayılmalı, ne de bunlara fazla bel bağlamalıdır.

Oyların bu dağılımı karşısında AP de, CHP de erken seçime gitmekten çekinir sanırız. MC hükümeti devam edebilir. Oyların iki büyük partide toplanması, CHP-AP koalisyonu isteyen çevrelerin bu yönde baskı ve etkisini artırabilir. Ecevit, Türk halkının, oylarını iki büyük partide yoğunlaştırmakla hükümet sorununa çözüm göstermiş olduğunu söylerken, böyle bir koalisyon ihtimaline mi işaret etmektedir? Yoksa, CHP'nin iktidar, AP'nin ana muhalefet olacağı bir durumu mu düşünmektedir? Bizce, bu iki alternatiften ziyade MC hükümetinin, AP'nin liderliği ve sözü geçerliği güçlenmiş olarak sürmesi ve CHP'nin muhalefet görevini daha etkin biçimde yürütmesi durumu daha muhtemeldir; eğer ekonomik, politik sorunlar MC iktidarının devamına müsaade ederse...

Yürüyüş, Sayı 27, 14 Ekim 1975